

RPS**WERKPROTOCOL RUGSTREEPPAD
PARIJSCH ZUID - CULEMBORG**

in opdracht van: Gemeente Culemborg
contactpersoon: de heer M. Bonouvrie

RPS BCC B.V.
Postbus 75
4140 AB Leerdam

projectnummer: NC9030101a
omvang rapportage: 10 bladzijden (excl. bijlagen)
projectleider: de heer J. Hakkens
datum: 13 oktober 2010
versie: 1
status: Definitief

paraaf voor akkoord:



ing. Y.C.B.M. Martens MSc.
ecoloog



ir. J.J.M.M. Hakkens
projectleider

INHOUD

1	INLEIDING.....	3
2	PROJECTGEBIED EN BESCHRIJVING MITIGERENDE MAATREGELEN	4
2.1	Beschrijving projectgebied en vindplaatsen rugstreeppad.....	4
2.2	Mitigerende maatregelen	4
2.3	Aanvullende mitigerende maatregelen	5
2.4	Biologie van de rugstreeppad	6
3	VERPLICHTINGEN EN LOGBOEK.....	7
3.1	Verplichtingen	7
3.2	Het logboek.....	7
4	WERKPROTOCOL MET AFSPRAKEN EN PLANNING.....	8
4.1	Afspraken inrichting poelen.....	8
4.2	Monitoring en planning.....	8
5	CALAMITEITEN	9
5.1	Procedure bij calamiteiten.....	9
5.2	Melding van calamiteiten	9
6	CONTACTGEGEVENS BETROKKEN PARTIJEN	10

BIJLAGEN

1. Compensatieplan rugstreeppad
2. Ontheffing Flora- en faunawet
3. Monitoringsformulier
4. Meldingsformulier calamiteit
5. Logboek

1 INLEIDING

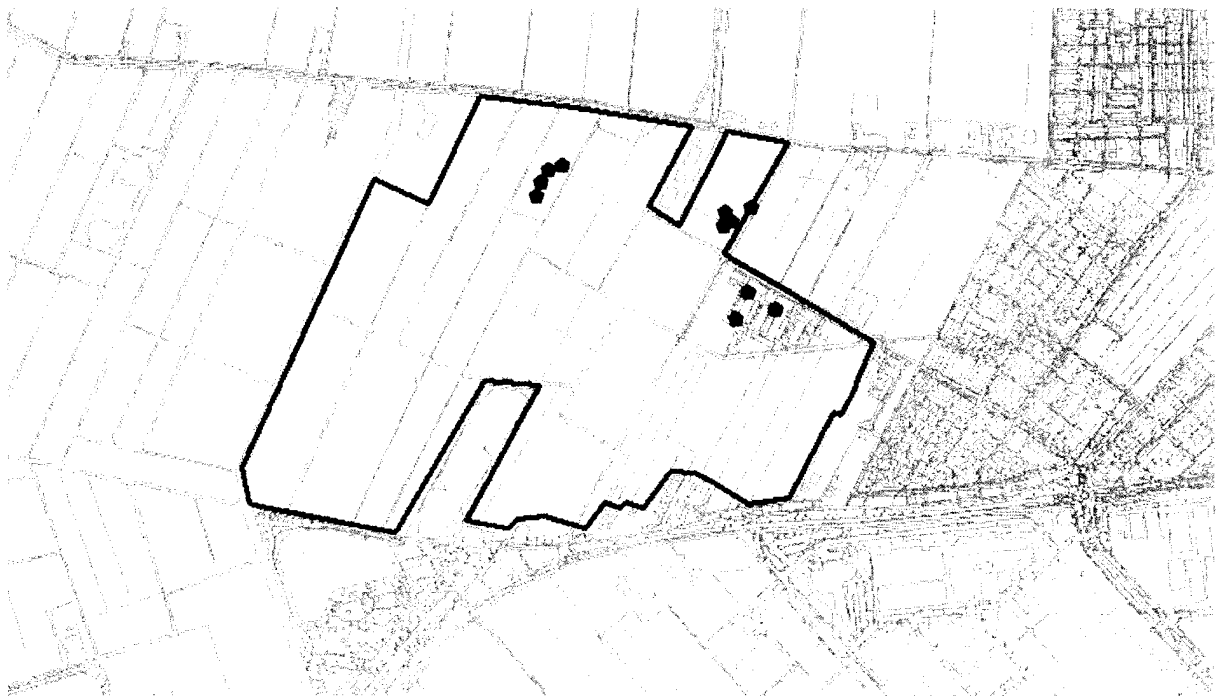
Gemeente Culemborg is voornemens de woonwijk Parijsch Zuid te realiseren. Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van de rugstreeppad. Deze soort staat op de Rode lijst als gevoelig en is tevens streng beschermd middels de Europese Habitatrichtlijn (een zogenaamde Tabel 3 soort). Onderzoek in het voorjaar van 2010 door RPS BCC heeft aangetoond dat binnen het plangebied 60 tot 80 rugstreeppadden aanwezig zijn. Daarbij is gebleken dat geen permanent leefgebied verloren gaat als gevolg van de werkzaamheden. De helft van de padden is in bestaande watergangen aangetroffen die buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden ligt. Daarnaast zijn zo'n 40 exemplaren aangetroffen in tijdelijke plassen in het projectgebied. Dit zijn de locaties AZC en een opslaglocatie langs de Laan naar Parijsch. Aangezien deze specifieke locaties wel verloren gaan, dienen mitigerende maatregelen te worden uitgevoerd. Deze maatregelen zijn uitgewerkt in het document Aanvullende informatie Parijsch Zuid, kenmerk FF/75C/2009/0457.nac.SK. Dit document is als bijlage 1 bij dit document gevoegd. Op 7 september 2010 heeft dienst regelingen aangegeven dat de in dit plan beschreven compensatie aangevuld dient te worden met een werkprotocol. Het voor u liggende protocol is het resultaat van dit verzoek.

De opbouw van het protocol is als volgt. Het eerste hoofdstuk gaat kort in op de huidige situatie van de planlocatie en geeft een korte beschrijving van de vindplaatsen van de padden in 2010 en een beschrijving van de geplande inrichting. Daarbij wordt kort de compensatie besproken en wordt ingegaan op de biologie van de rugstreeppad. Deze informatie is van belang voor het werkprotocol. In het derde hoofdstuk worden de verplichtingen van de initiatiefnemer toegelicht en komt het logboek ter sprake. Hoofdstuk vier bevat het werkprotocol met daarin de afspraken en planning van werkzaamheden. Het vijfde hoofdstuk bespreekt de procedure in geval van calamiteiten. Hoofdstuk zes bevat ten slotte de contactgegevens van de betrokken partijen.

2 PROJECTGEBIED EN BESCHRIJVING MITIGERENDE MAATREGELEN

2.1 Beschrijving projectgebied en vindplaatsen rugstreeppad

Het plangebied bestaat voor het grootste deel uit bouwrijp gemaakt terrein. Het gebied wordt gekenmerkt door ruigtes, verlaten akkers en zandbulten. Het wegenpatroon is deels klaar en de bestaande watergangen zijn in het plan geïntegreerd en zullen worden uitgebreid. De sportvelden zijn inmiddels aangelegd. Rondom het te verwijderen AZC liggen hopen zand, plassen en ruigtes. Het bouwrijp maken van het terrein zal in fasen worden uitgevoerd, waarna de huizen gebouwd en nieuwe waterpartijen en groenelementen worden aangelegd. Juist omdat de bouw enige jaren in beslag zal nemen, betekent dat door de tijd heen telkens nieuwe tijdelijke verblijfplaatsen worden gecreëerd voor rugstreeppadden. Een pioniersoort als de rugstreeppad weet snel deze plassen te koloniseren. Om die reden is dit protocol geschreven, zodat de padden tijdens kwetsbare perioden kunnen worden ontzien, maar de populatie als geheel niet te leiden heeft van de bouwplannen. De nieuw aan te leggen woonwijk zal gaan beschikken over een grote hoeveelheid water en groen. Indien de aanleg correct wordt ge-timed hoeven de padden hier geen hinder van te ondervinden. Figuur 1 laat de grens van het plangebied zien, samen met de vindplaatsen van de rugstreeppad tijdens het seizoen 2010.

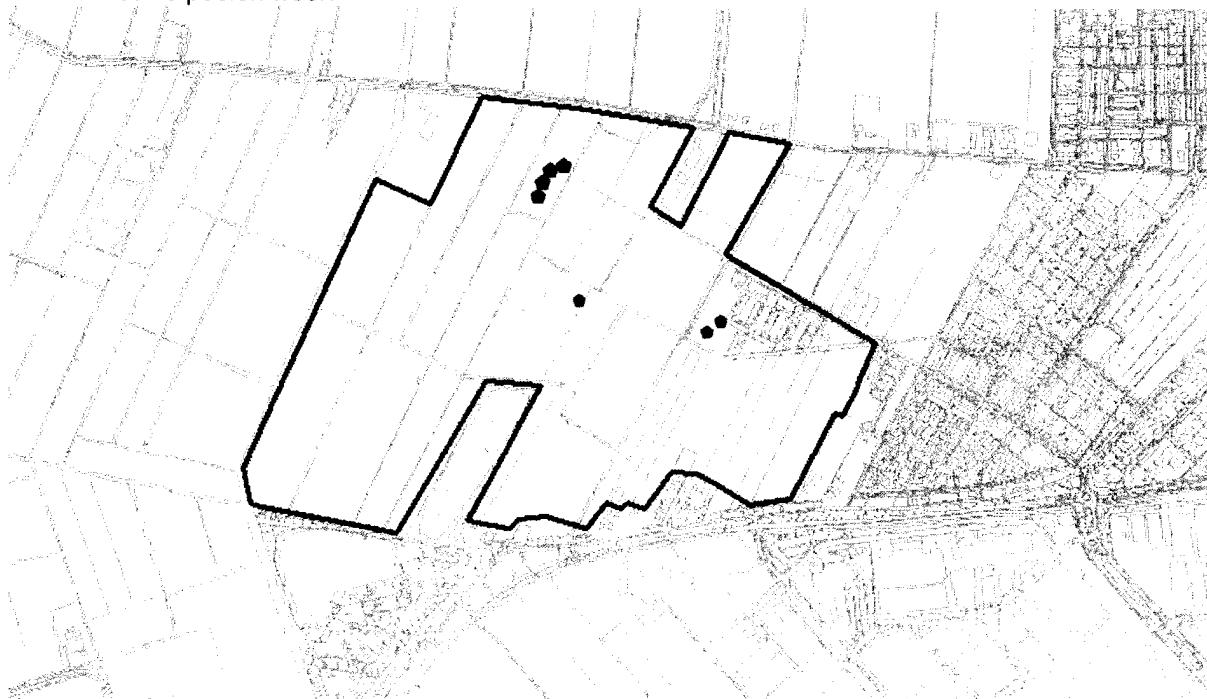


Figuur 1: ligging projectgebied en vindplaatsen rugstreeppad

2.2 Mitigerende maatregelen

Door de inrichting zullen enkele tijdelijke zomerverblijfplaatsen rondom het AZC en de opslag aan de Laan van Parijsch verdwijnen. De locaties in het noordwesten van het plangebied blijven onaangeroerd. De mitigerende maatregelen bestaan uit het aanbieden van enkele permanente poelen die dienst kunnen doen als voortplantingswater. De poelen worden in het totaalontwerp van de woonwijk ingepast en bieden onderdak aan minimaal 30-40 padden. Eén locatie is op vrijwel dezelfde plek als een van de vindplaatsen, vlak bij het AZC langs de Distelvlinderlaan. Hier worden twee poelen aangelegd. De

tweede locatie ligt op een steenworp afstand daarvandaan, in een nieuw aan te leggen, brede groenstrook. Hier zal een wat grotere poel worden aangelegd. De exacte inrichting van de poelen alsmede de locaties zijn uitgebreid beschreven in het rapport "Onderbouwing verlenging en aanvulling ontheffing Parijsch Zuid". Hierin staan ook bouwtekeningen en randvoorwaarden waaraan de poelen moeten voldoen. De beschrijving is als bijlage 1 aan dit protocol gevoegd. Figuur 2 geeft de locatie van de drie nieuwe poelen weer.



Figuur 2: Locatie nieuwe poelen (in groen) en blijvende vindplaatsen rugstreeppad

2.3 Aanvullende mitigerende maatregelen

De nieuwe poelen worden permanent in het totaalplan van Parijsch Zuid ingepast en zullen naar verwachting goed dienst doen als tijdelijk voortplantingswater voor de rugstreeppad. De locatie is zo gekozen dat enige afstand tussen de poelen en de nieuwe woonhuizen verzekerd is. Dit is gedaan omdat de padden tijdens het voorjaar nogal luidruchtig zijn, wat tot klachten van omwonenden kan leiden. Tegelijk zijn maatregelen noodzakelijk om verstoring van de padden door voorbijgangers en recreanten te voorkomen. Deze maatregelen kunnen als volgt worden omschreven.

Locatie 1 Distelvlinderstraat

De twee poelen komen te liggen temidden van een breed groenperceel en worden, aan de weg (west-) zijde geflankeerd door een stenen dijkje. Dit biedt extra schuilmogelijkheden voor de padden. Hierlangs zou ook enige lage beplanting kunnen worden aangebracht, zodat een struweel met veel dekking ontstaat. Daarmee worden de poelen ook grotendeels aan het zicht onttrokken van voorbijgangers op de Laan van Parijsch. Het is de bedoeling dat de poelen zo veel mogelijk zon vangen en boomvormers worden dan ook vermeden op deze plek. Wel kan een lage ruigte, bloemrijk grasland er voor zorgen dat het perceel minder aantrekkelijk wordt voor wandelaars om er doorheen te struinen. Kinderen die mogelijk er eens spelen rondom de poelen zullen een verwaarloosbare negatieve invloed hebben op de padden.

Locatie 2

De grotere poel op de tweede locatie bevindt zich in feite op een eiland binnen het plangebied. In het oorspronkelijke plan zijn in deze groenstrook bomen ingetekend, maar het precieze ontwerp en de inrichting zijn nog niet bekend. Om een optimaal en rustig habitat te vormen wordt het eiland zo ingericht dat deze niet bereikbaar is voor wandelaars (die kunnen er wel omheen lopen). Rondom de poel is openheid een voorwaarde, maar verder kan de strook zo natuurlijk mogelijk worden ingericht. Daarbij kan gedacht worden aan een inheems assortiment van bomen en struiken, aangelegd in een wild heterogeen plantverband. Daarbij wordt een natuurlijke migratiezone gecreëerd die voor tal van andere soorten interessant is. Daarmee wordt behalve een voortplantingswater ook een permanent leefgebied voor de padden gecreëerd en kan nieuwe bevolking en uitbreiding vanuit de bestaande gebieden plaats vinden.

2.4 Biologie van de rugstreeppad

Juist omdat de ontwikkeling van de woonwijk Parijsch meerdere jaren zal bestrijken, is het goed om meer te weten over de biologie van de rugstreeppad. Het probleem van herkoloniseren van tijdelijke plassen zal namelijk blijven en dit kan de planning van de werkzaamheden behoorlijk frustreren. Een goede methode is om er voor te zorgen dat een zowel permanent als tijdelijk leefgebied voor de pad voorhanden is, bij voorkeur op plekken waar dit de bouw niet in de weg ligt. Tegelijk is het van belang te voorkomen dat de padden tijdelijk plassen water gaan koloniseren op die plekken die voor de bouw in de planning liggen. Om dit goed te kunnen timen is het noodzakelijk te weten wanneer de padden actief zijn en waar ze zich op welk moment van het jaar ophouden.

In de winter bevinden rugstreeppadden zich op het land. Ze graven zich in of trekken zich terug onder stenen, in ruigtes, ed. De plek mag niet overstroomd raken. Vanaf de eerste helft van maart kunnen de eerste exemplaren al actief worden en gaan ze op zoek naar voortplantingswater. Deze zoeken ze meestal binnen enkele honderden meters tot enkele kilometers van de overwinteringsplek. Voortplantingswater bestaat bij voorkeur uit ondiepe, zonnige plassen die snel opwarmen. Permanent water wordt ook wel gebruikt maar veel voortplantingswateren drogen op in de zomer. Zodra de mannetjes een geschikt voortplantingswater hebben gevonden roepen ze, meestal 's nachts, vrij luidruchtig. Vrouwtjes komen hierop af. Vrouwtjes verlaten na de ei-afzet direct het voortplantingswater (na een week of twee), terwijl mannetjes hier wel anderhalve maand hier blijven. Larven zijn vanaf april te vinden (met uitschieters tot in september) terwijl de meeste juvenielen vanaf juni tot begin september in de voortplantingswaters aanwezig zijn. Vanaf oktober zoeken de meeste padden de beschutting van het winterverblijf op en wordt het voortplantingswater verlaten.

3 VERPLICHTINGEN EN LOGBOEK

3.1 Verplichtingen

De initiatiefnemer, in dit geval gemeente Culemborg, is tenminste verantwoordelijk voor:

- Naleven van het werkprotocol.
- Voorkomen van calamiteiten en melden indien deze zich voordoen (zie hoofdstuk 5).
- Beschermen van de aanwezige beschermde planten en dieren.
- Tot een minimum beperken van natuurschade ten gevolge van activiteiten.

De gemeente wijst een ecooloog aan die verantwoordelijk is voor het toezicht op het naleven en de uitvoering van het ecologisch werkprotocol. Deze medewerker moet voldoen aan de kwalificaties die Dienst Regelingen stelt aan een ter zake kundige.

Er vindt een intensieve samenwerking plaats tussen de gemeente, ecooloog en eventueel andere belanghebbenden om te zorgen dat voldaan wordt aan alle gemaakte afspraken.

De inhoud van het werkprotocol dient bekend te zijn bij de aannemer/uitvoerder. Een exemplaar dient ook aanwezig te zijn op de bouwlocatie. De gemeente dient de aannemer instructies te geven met betrekking tot de inhoud van het ecologisch werkprotocol. Ook van de verleende ontheffing dient kennis te zijn genomen. De ontheffing wordt, zodra deze is toegekend, als bijlage 2 aan het protocol toegevoegd.

3.2 Het logboek

Tijdens de uitvoering van de bouwwerkzaamheden wordt door een ecooloog een logboek bijgehouden. Dit logboek bestaat uit korte verslagen van veldbezoeken, uitgevoerde ecologische begeleiding, gemaakte afspraken en gesignaleerde problemen en hoe deze opgelost zijn. Het protocol wordt na afronding van het project als bijlage toegevoegd aan dit ecologisch werkprotocol. Het logboek dient ook als bewijslast bij eventuele controles door bijvoorbeeld de AID. Bijlage 3 bevat een logboekformulier.

4 WERKPROTOCOL MET AFSPRAKEN EN PLANNING

Het werkprotocol kent verschillende activiteiten. Als eerste worden de mitigerende maatregelen beschreven. Door het aanbieden van geschikt voortplantingswater op een gunstige locatie (lees: geïntegreerd in het totaalplan voor Parijsch), kan op andere plekken de bouw ongestoord verder gaan. De tweede activiteit is de monitoring. Omdat de planlocatie binnen het leefgebied van de rugstreeppad is herkolonisatie van de padden niet ondenkbaar. Daarom is het raadzaam blijvend te monitoren. Op deze wijze kan tijdig worden ingegrepen zonder dat van de afspraken uit de ontheffing wordt afgeweken. Paragraaf 4.2 gaat hierop in.

4.1 Afspraken inrichting poelen

Voor het aanleggen van de poelen zijn enkele aandachtspunten van belang. Met name het moment van aanleg dient in de gaten te worden gehouden. De poelen dienen in de winterperiode te worden aangelegd, tot uiterlijk in februari. Als in maart de eerste padden ontwaken en gaan zwerven, zullen deze de nieuwe poelen direct kunnen bevolken en is het gemis van de tijdelijke plassen van 2010 gecompenseerd.

Bij het aanbrengen van de poelen worden de werkzaamheden uitgevoerd:

- Vrijmaaien locatie, die dient kort te zijn zodat op het moment van uitgraven hier geen dieren in verschuilen.
- Uitgraven poel.
- Aanbrengen betonnen schaal.
- Aanbrengen dijkje van blokken losse vuursteen o.i.d., op 2 meter afstand van de poel, de functie hiervan is het bieden van permanente schuilmogelijkheid.
- Naast het dijkje aanbrengen beplanting, bij voorkeur inheemse struiksoorten (bv Gelderse roos).
- Instellen ecologisch maaibeheer rondom poel (gefaseerd maaien).

De werkzaamheden dienen als volgt uitgevoerd te worden:

- Voorafgaand, maximaal een week, aan de start van de werkzaamheden wordt het projectgebied gecontroleerd op aanwezigheid padden.
- Worden deze niet gevonden, dan kan het terrein worden vrijgegeven.
- Worden in wel padden gevonden (wat in het winterseizoen onwaarschijnlijk zal zijn) dan worden deze weggevangen en elders in het terrein geplaatst.
- Ook dient men rekening te houden met andere beschermde soorten waaronder vogels.

4.2 Monitoring en planning

Om vast te stellen of gedurende de uitvoeringsperiode conform de afspraken uit de ontheffing wordt gewerkt, dient dit gedurende het werk gecontroleerd te worden. Daarom dient een monitoringsformulier bij te worden gehouden (bijlage 4). Dit formulier dient, net als het ecologisch werkplan op het werk aanwezig te zijn en dient tijdens de uitvoering ook als bewijslast bij een controle door bijvoorbeeld de AID.

De volgende planning kan voor wat betreft de monitoring worden aangehouden:

- Januari/februari – Inventarisatie geschikte voortplantingswater op de bouwlocatie.
- Maart/april – Luisteren kooractiviteit en lokaliseren voortplantingswater.
- Maart t/m mei – Eventueel wegvangen en verplaatsen padden naar vervangende poelen en permanente watergangen.

5 CALAMITEITEN

Een calamiteit in het kader van de gedragscode is een ongewenste gebeurtenis die kan leiden tot ongewenste schade aan beschermde planten en dieren. Het grootste risico binnen de planlocatie Parijsch is dat werkzaamheden gepland zijn op een locatie waar juist rugstreeppadden besloten hebben zich voort te gaan planten. Dit gevaar doet zich vanaf maart voor. De meest voor de hand liggende maatregel is om te voorkomen dat op plekken waar gebouwd gaat worden ondiepe, tijdelijke poelen en plassen te vinden zijn. De padden hebben dan geen reden om zich daar te gaan voortplanten en zullen de alternatieve locaties opzoeken.

5.1 Procedure bij calamiteiten

- Indien aan het eind van de winter op een locatie, waar op dat moment gebouwd moet gaan worden, geschikt voortplantingswater te vinden is, bestaat de kans op een conflict. Indien de padden zich aan het voortplanten zijn op een voor de bouw ongunstige locatie, zullen de exemplaren weggevangen moeten worden. Nadat alle padden zijn weggevangen (uit te voeren door een ecooloog) kan het water gedempt worden, maar alleen als er nog geen ei-afzet heeft plaats gevonden. Indien dempen niet tot de mogelijkheden behoort, kan plaatselijk uitrasteren van een bouwlocatie een oplossing zijn. Dit kan met behulp van een amfibieënschermen icm emmers. Hoewel een kostbare maatregel, voorkomt het herkolonisatie van de rugstreeppad op plekken waar men op dat moment wil gaan bouwen.

Behalve de rugstreeppad kunnen ook andere beschermende soorten besluiten zich op een bouwlocatie te gaan voortplanten. Men zal met name rekening moeten houden met broedvogels. In de praktijk komt dit neer op het minder aantrekkelijk maken van een locatie waar vanaf maart gebouwd gaat worden. Net als met de rugstreeppad geldt dat het bieden van een alternatief voor de soorten op locaties waar nog even geen bouwactiviteiten gepland zijn, meestal de beste oplossing is.

5.2 Melding van calamiteiten

Het is raadzaam om in geval van de hierboven beschreven situatie de calamiteit te melden bij Dienst Regelingen. Daarvoor dient een meldingsformulier bijgehouden te worden. Hierop worden alle stappen en maatregelen beschreven vanaf het moment van de calamiteit. Bij controle van de AID kan deze, samen met het werkprotocol overhandigd worden en houdt men zich aan de in de ontheffing gemaakte afspraken. Het meldingsformulier calamiteiten is in bijlage 5 opgenomen.



Ref : NC9030101a
Datum : 14 oktober 2010
Pagina : 10 van 10

6 CONTACTGEGEVENS BETROKKEN PARTIJEN

Opdrachtgever
Gemeente Culemborg
Ridderstraat 250
Postbus 136
4100 AC Culemborg
0345-477700

Contactpersoon: dhr. M. Bonnefrie

CV Ontwikkelingsmaatschappij Parijsch
Gemeente Culemborg
Ridderstraat 250
Postbus 136
4100 AC Culemborg
0345-477700

Contactpersoon: mevr. C. Reintjes

Ecologisch adviesbureau
Ecoloog

Bijlage 1: Compensatieplan rugstreeppad

Aan	Angela Gijzel, Gemeente Culemborg
Van	Thijs Molenaar, RPS BCC B.V.
Datum	30 maart 2010
Projectref.	NC9030101
Onderwerp	Compensatie rugstreeppad

De aanleg van de woonwijk Parijsch Zuid in Culemborg resulteert in het deels verwijderen van leefgebied voor de rugstreeppad. Vanuit Dienst Regelingen wordt hiervoor compensatie geëist. In deze memo wordt uitgelegd hoe deze compensatie eruit komt te zien.

Verspreiding rugstreeppad.

De rugstreeppad komt verspreid over het projectgebied voor. In totaal waren er in het voorjaar en zomer van 2009, 60 tot 80 individuen aanwezig. Het grootste deel van de populatie, ongeveer 30 tot 40 individuen, bevindt zich in de watergang rondom de nieuw aangelegde sportvelden. De overige rugstreeppadden komen verspreid over twee locaties binnen het projectgebied voor. De ene locatie betreft een opslag, aan de Laan naar Parijsch, waar de aannemers hun materiaal opslaan en waar door het vele rijden de grond verdicht is zodat regenwater lang blijft staan. De andere locatie is het AZC, waar de dieren foeragerend zijn waargenomen.

Effect

De nieuwbouw heeft effect op de laatstgenoemde locaties, de opslag aan de Laan naar Parijsch en het AZC. De opslaglocatie zal verwijderd worden als de werkzaamheden gereed zijn of omdat er op die locatie huizen gebouwd moeten worden. Op de locatie van het AZC komt een grote waterpartij. Rondom de sportvelden ligt een nieuw aangelegde watergang die in de huidige toestand aanwezig zal blijven.

Als gevolg van de nieuwbouw verdwijnt een deel van het leefgebied van de rugstreeppad. Dit benadeelt de twee kleinere deelpopulaties. Het verlies moet worden gecompenseerd.

Compensatie

De compensatie bestaat uit voortplantingswater en dagschuilmogelijkheden voor 30 tot 40 dieren. Om hierin te voorzien worden verspreid over twee locaties, drie poelen aangelegd. De poelen bestaan uit betonnen schalen (figuur 1) die zich vanzelf vullen met regenwater. In binnen- en buitenland zijn hier goede resultaten mee behaald. De betonnen schalen zijn minimaal 10 m in doorsnee en hebben op het diepste punt een waterdiepte tussen de 50 en 80 cm. De poelen moeten in de volle zon liggen. Rondom de poelen worden dijkjes aangelegd van forse blokken losse vuursteen, of iets dergelijks, waar de dieren overdag in en onder kunnen kruipen.

Door de poelen over twee locaties te spreiden, kunnen de dieren kiezen welke locatie ze preferen. De keuze voor beide locaties is bepaald door een aantal factoren:

- zo veel mogelijk in de volle zon;
- op ruime afstand van huizen;
- zo min mogelijk aanpassing van het huidige ontwerp.



Ref : NC9030101a
Datum : 14 oktober 2010

Bijlage 2: Ontheffing van de Flora- en faunawet

Bij te voegen na toekenning

Bijlage 3: Logboek

verslagen van veldbezoeken

Van	Ecologisch medewerker
Aan	Gemeente Culemborg
Onderwerp	Bezoekverslag
Datum en tijd	
Locatie	Parijsch Zuid WS

Algemeen**Uitgevoerde ecologische begeleiding****Gemaakte afspraken**

Bijlage 4: Monitoringsformulier

monitoringsformulier <i>Parijsch Zuid</i>	datum	Opmerking	Paraaf	
			Ecoloog	Uitvoerder
Locatie 1				
Distelvlinderlaan				
Locatie 2 langs nieuwe weg				

Bijlage 5: Meldingsformulier calamiteit
Gegevens calamiteit

Soort _____

Datum en plaats ongeval

Plaats: _____ Datum: _____

Aard en toedracht van calamiteit

 Zijn beschermde soorten doodgegaan? ☐ Ja ☐ Nee

Hoeveel beschermde soorten zijn doodgegaan?

 Is het werk (door derden) stilgelegd? ☐ Ja ☐ Nee

Geef hieronder een uitgebreide omschrijving van de aanleiding en de calamiteit:

Melder calamiteit

Naam: _____ Tel. Nr.: _____

Maatregelen naar aanleiding van het calamiteit

Omschrijving van de ondernomen acties:

Gezien ecologisch medewerker

Naam: _____ Datum: _____

